

Hélène Cixous

SORTIES

Missä nainen on?

Aktiivisuus/passiivisuus,
Aurinko/Kuu,
Kulttuuri/Luonto,
Päivä/Yö,

Isä/Äiti,
Pää/sydän,
Ymmärrettävä/aistittava,
Logos/Pathos.

Muoto, kupera pinta, askel, eteneminen, siemen, kehitys.
Aine, kovera pinta, maankamara — joka tukee askelta, turva-
paikka.

Mies

Nainen

Aina sama metafora: me seuraamme sitä, se johdattaa meitä kaikissa muodoissaan, missä tahansa keskustelua käydäänkin. Sama punainen lanka, tai kaksinkertainen palmikko, johdattaa meitä sekä lukiessamme että kirjoittaessamme läpi kirjallisuuden, filosofian, kritiikin, halki representaation ja pohdiskelun vuosisatojen.

Ajattelussa on aina toiminut vastakkainasettelu
Puhe/Kirjoitus
Korkea/Matala

Kaksinaisten, *hierarkkisten* oppositioiden vastakkainasettelu: ylempi/alempi. Myytit, legendat, kirjat, filosofiset järjestelmät; aina kun asiat pitää asettaa järjestykseen, jokin laki määrää ajateltavissa olevan oppositioiden (kaksinaisten, sovittamattomien tai säädettävien, dialektisten) avulla. Ja kaikki oppositioparit ovat *pareja*. Merkitseekö tämä jotakin? Onko se, että logosentrismi alistaa ajattelun — kaikki käsitykset, säännöt, arvot — kahden termin järjestelmään, aina yhteydessä tärkeimpään oppositiopariin mies/nainen?

Luonto/Historia,
Luonto/Taide,
Luonto/Mieli,
Intohimo/Toiminta.

Kulttuuriteoria, yhteiskuntateoria, symbolijärjestelmät — taide, uskonto, perhe, kieli — kaikki kehittyvät samojen mallien mukaan. Toiminta, jolla jokainen oppositiopari saadaan tuottamaan merkitys, on toimintaa, jolla pari tuhoataan. Yleismaailmallinen taistelulentä — joka kerta syytty sota. Kuolema on aina työssä.

Isä/poika

Logos/kirjoittaminen

Herra/renki

Suhteet: auktoriteetti, etuoikeus, voima.

Suhteet: vastustus, konflikti, vuorottelu, paluu.

Suhteet: väkivalta, alistaminen.

“Voitto” siis johtaa aina samaan: se hierarkkisoidaan. Hierarkkisointi alistaa kaiken käsitteellisen organisoinnin miehen valtaan. Miehen etuoikeus voidaan nähdä *aktiivisuus/passiivisuus*-oppositiossa, jonka avulla tämä etuoikeus tukee itseään. Perinteisesti kysymys sukupuolierosta yhdistetään juuri oppositiopariin aktiivisuus/passiivisuus.

Tämä juontaa juurensa pitkälle. Filosofian historiaa tarkasteltaessa — sikäli kun filosofinen diskurssi määrää ja uusintaa kaikkea ajattelua — voidaan havaita¹, että siinä ilmenee absoluuttisena vakiona oppositiopari aktiivisuus/passiivisuus, jonka perusteella muut arvot määritellään.

Filosofiassa nainen yhdistetään aina passiivisuuteen. Aina kun on kyse naisesta, kun tarkastellaan sukulaisuusrakenteita, kun käsitellään tiettyä esimerkkiperhettä, itse asiassa heti kun kajotaan ontologiseen kysymykseen, heti kun mietitään mitä tarkoitetaan kysymyksellä “Mikä se on?”, heti kun on tahto saada aikaan merkitys. Tahto: halu, auktoriteetti — näitä tutkittaessa huomataan, että kaikki johtaa suoraan takaisin... isään. Kenties ei edes huomata, että naiselle ei ole lainkaan paikkaa tässä operaatioissa. Ääritapauksessa “olemisen” maailma voi toimia niin, että äiti jää kokonaan ulkopuolelle. Äidille ei ole tarvetta — olettaen, että järjestelmässä on kuitenkin mukana jotakin äidillistä: tämä johtaa siihen, että isä esiintyy äitinä tai on äiti. Joko nainen on passiivinen tai häntä ei ole olemassa. Se mikä jää jäljelle on käsittämättömyyttä, ennenkuulumatonta. Tämä tarkoittaa tietysti sitä, että äitiä ei ajatella. Äiti ei kuulu oppositiopareihin, hän ei ole isän pari (koska isä on pojan pari).

Voimme ottaa esimerkiksi Mallarmén² traagisen unen, tämän isän valituksen isyyden mysteerin edessä; se tuo runoilijasta esiin surun, suruista suurimman, rakkaan pojan kuoleman. Uni on unelma isän ja pojan välillä vallitsevasta liitosta, joka jättää äidin taas ulkopuolelle. Miehen unelma hänen kohdatessaan kuoleman kasvot. Ne uhkaavat miestä ja naista aina eri tavalla.

“liitto

yhteys, upea

— ja elämä

joka minussa vielä on jäljellä

käytän sen

tehdäkseni...

joten äiti jää ulkopuolelle?”

Ja unelma maskuliinisesta

polveutumisesta, unelma Isä Jumalasta

joka nousee itsestään

poikansa hahmossa — ja

äiti jää ulkopuolelle

Naista ei ole olemassa, hän voi olla täysin poissa, mutta jotakin hänestä täytyy olla läsnä. Mies, joka ei enää ole riippuvainen naisesta, haluaa säilyttää naisesta vain iäti neitseellisen tilan: nainen on aine, alistettu haluun, jonka hallitsija mies haluaisi olla.

Kirjallisuushistoriassa voidaan havaita sama tarina. Kaikki johtaa takaisin mieheen, *miehen* kärsimykseen, miehen haluun

olla kaiken lähtökohta tai ainakin kaiken lähtökohdassa. Takaisin isään. Filosofisen ja kirjallisen välillä on luontainen yhteys (siis jos ajatellaan, että filosofia ohjaa kirjallisuutta), kuten myös fallosentrismien ja näiden kahden välillä. Filosofian lähtökohtana on naisen alentaminen, feminiinisen alistaminen maskuliiniseen järjestykseen, mikä näyttää olevan koko koneiston toiminnan ehto.

Nykyään on hyvin tärkeää kyseenalaistaa logosentrismien ja fallosentrismien yhteenkuuluvuus — ja tuoda esiin tämä naiselle määrätty kohtalo eli naisen kuolemantuomio — jotta voitaisiin horjuttaa maskuliinisen julkisivun perustaa, jonka on uskoteltu olevan ikuinen ja luonnonmukainen. Feminiinisuuden maailmasta täytyy nostattaa esiin heijastuksia ja hypoteeseja, jotka väistämättä koituvat tämän yhä edelleen hallitsevan linnakkeen tuhoksi. Miten logosentrismille, suurille filosofisille järjestelmille, koko maailmanjärjestykselle kävisi, jos kallio, jonka päälle ne perustivat kirkkonsa, sortuisi?

Entä jos jonain kauniina päivänä kävisikin ilmi, että logosentrisen suunnitelman tarkoitus oli vain luoda perusta fallosentrismille ja tukea sen valtaasemaa, varmistaa että maskuliinisella järjestyksellä olisi syy olla historian veroinen?

Tällöin kaikki tarinat täytyisi kertoa eri tavalla, tulevaisuutta ei voisi suunnitella, historialliset voimat vaihtuisivat — ja ne tulevat vaihtumaan — kädestä käteen ja ruumiista toiseen. Toisenlainen ajattelu, jota ei vielä voi edes kuvitella, tulee muuttamaan kaiken yhteiskunnallisen toiminnan. Mutta mehän elämme aikaa, jonka tuhatvuotisen kulttuurin perustaa miljoonat vielä tuntemattomat molekyylien lajit heikentävät.

Ja silloin, kun he heräävät tietoisuuteen kuolleiden joukosta, sanojen joukosta, lakien joukosta.

Mitä yksilö antaa?

Ero, joka on määrännyt historian liikkeen omaisuuden liikkeeksi, ilmenee kahden talouden välisenä erona. Nämä kaksi taloutta määrittyvät suhteessa lahjan ongelmaan.

Maskuliinisuuden ja feminiinisuuden (poliittiset) taloudet on järjestetty erilaisten vaatimuksien ja säädösten mukaan. Kun ne yhteiskunnallistetaan ja metaforisoidaan, ne tuottavat merkkejä, valtasuhteita, tuotantosuhteita, uusintamissuhteita — kokonaisen suunnattoman kulttuurin, jota voidaan lukea maskuliinisesta tai feminiinisestä näkökulmasta.

Tässä kohtaa käytän nimenomaan sukupuolieron *määritteitä*, jotta parit mies/maskuliinisuus ja nainen/feminiinisyys eivät aiheuttaisi sekaannusta. Sillä on olemassa miehiä, jotka eivät tukahduta feminiinisyttään ja naisia, jotka korostavat maskuliinisuuttaan. Ero ei tietenkään perustu yhteiskunnallisesti määritelyihin ”sukupuoliin”. Ja kun puhun poliittisesta taloudesta ja libidinaalisesta taloudesta, kun yhdistän nuo kaksi, en esitä valheellista kysymystä alkuperästä, tuota tarua, jota miehen yksinoikeus sitkeästi pitää yllä. Meidän täytyy varoa, jotta meidän hyväntahtoisuuttamme tai sokeuttamme hairahtuisi Freudin ja Jonesin tavoin essentialistis-ideologiseen tulkintaan. Kiistellesään naisen seksuaalisuudesta molemmat — vaikka aloittivatkin vastakkaisilta näkökannoilta — päätyivät lopulta tukemaan pelottavaa teesiä ”luonnollisesta”, anatomisesta sukupuolieroppositiosta. Siitä lähtien molemmat tukivat implisiittisesti fallosentrismien valtaasemaa.

Tarkastellaanpa vastakkaisten näkökulmien pääkohtia. Teoksessaan *Early Feminine Sexuality* Ernest Jones määrittelee naisen seksuaalisuuden melko epäselvästi ja hyökkää niiden freudilaisten teesien kimppuun, joiden mukaan nainen on puutteellinen mies.

Freudin mukaan

1) Naisen tilanteen ”kohtalokkuus” johtuu anatomisesta ”vaja-

vaisuudesta”

2) On olemassa vain yksi libido, ja sen olemus on miespuolinen; sukupuolieron tiedostaminen alkaa vasta *fallisessa vaiheessa*, joka kuuluu sekä tytön että pojan kehitykseen. Tähän asti tyttö on ollut jonkinlainen pieni poika. Lapsen libidon genitaalinen muodostuminen ilmenee ekvivalenssissa aktiivisuus/maskuliinisuus; vagina ei ole vielä ”löytnyt”.

3) Koska molempien sukupuolten ensirakkaus on äiti, rakkaus vastakkaiseen sukupuoleen on ”luonnollista” vain pojille.

Jonesin mukaan feminiinisyys on autonominen ”olemus”.

Kuuden kuukauden iästä lähtien tyttö kokee isää kohtaan *feminiinistä* halua. Pikkutyttö varhaisimpien fantasioiden analysointi itse asiassa osoittaisi, että petyttyään rintaan tyttö himoitsee sen sijaan penistä tai samanmuotoista esinettä (analoginen liukuma). Tästä seuraa, koska olemme jo korvikkeiden ketjussa, että yksittäisten esineiden sarjassa seuraavana peniksen sijasta tulisi lapsi — sillä kyetäkseen vastaamaan Freudille Jones palaa sävyisästi freudilaiselle maaperälle. Jones menee päätelmissään kuitenkin liian pitkälle. Rinnastuksesta rinta-penis-lapsi Jones päättelee, että pikkutyttö kokee isää kohtaan primaarista halua. (Tähän sisältyisi myös halu saada lapsi isän kanssa.) Samalla tyttö tietysti kokee myös primaarista rakkautta vastakkaiseen sukupuoleen. Myös tytöllä on siten oikeus oidipuskompleksiinsa primaarimuodossa ja äidin aiheuttamaan silpomisen uhkaan. Lopulta tyttö on nainen, anatomisesti ja virheettömästi: hänen klitoriksensa ei ole pienikokoinen penis. Klitoraalinen masturbaatio ei ole, kuten Freud väittää, maskuliininen toiminto. Varhaisten fantasioiden valossa näyttäisi myös siltä, että vagina havaitaan hyvin aikaisessa vaiheessa.

Kun Jones vakuuttaa, että on olemassa tietty feminiinisyys (muissa yhteyksissä hänen käsityksensä ovat puhtasoppisia), hän itse asiassa kuitenkin korostaa fallosentrismiä käyttäen tekosyynään juuri asettumistaan feminiinisuuden puolelle (ja Jumalan, joka Jonesin mukaan loi ensimmäiset ihmiset mieheksi ja naiseksi...). Biseksuaalisuus katoaa sillattomaan kuiluun, joka tässä tapauksessa erottaa vastapuolet.

Jos taas olemme Freudin kanssa samaa mieltä siitä, että ”anatomia on kohtalo”, mitä hän ehdottaa samastuessaan Napoleonin artikkelissaan [*The Disappearance of the Oedipus Complex* (1933) — saksaksi], silloin me osallistumme naisen kuolemaan-tuomitsemiseen. Ja kaiken historian päättämiseen.

Ei voida kiistää, etteikö sukupuolten välisellä erolla voisi olla psyykkisiä seurauksia. Niitä ei kuitenkaan voida pelkistää freudilaisen analyysin määrittelemiksi seurauksiksi. Ajatellaanpa aluksi kahden sukupuolen suhdetta oidipuskompleksiin: poika ja tyttö orientoituvat yhteiskunnalliseen roolijakoon siten, että naiset eivät millään voi olla yhtä kyvykkäitä tuottamaan, koska he ”sublimoivat” miehiä vähemmän, ja koska symbolinen toiminta, siis kulttuurin tuottaminen, on miesten aikaansaannosta.

Lisäksi Freudin lähtökohtana on se, mitä hän kutsuu *anatomiseksi* eroksi sukupuolten välillä. Mehän tiedämme miten hän tämän käsittää: kallisarvoisen falloksen omistamisen ja sen puuttumisen väliseksi eroksi. Hänen lähtökohtansa on siis juuri se, minkä Lacan määrittelee transsendentaaliseksi merkitsijäksi.

Sukupuolieroa ei kuitenkaan määrää vain kuvitteellinen suhde anatomiaan, mikä perustuu suuressa määrin jonkin *näkemiseen*, siis siihen oudon suureen merkitykseen, joka liitetään seksuaalisuuden määrittelyssä ulkopuolisuuteen ja peiliin. Tämä on tietysti voveuristin teoria.

Ei, minun mielestäni ero on ilmeisin seksuaalisen nautinnon (*jouissance*) tasolla, koska mies ei voi tuntea naisen libidinaalista taloutta, eikä sitä myöskään voida verrata miehen talouteen.

Mielestäni nainen joutuu kysymään itseltään ”mitä minä

haluan?” vain sen vuoksi, että yhteiskunta vaatii sitä häneltä. Yhteiskunnassa on niin vähän tilaa naisen halulle, ettei nainen lopulta tiedä mitä halullaan tekisi, ei enää tiedä mihin sen pistäisi, eikä sitäkään onko hänellä lainkaan seksuaalista halua. Mielestäni tämä kysymys peittää alleen kaikkein välttämättömimmän ja tärkeimmän kysymyksen: “Miten minä koen seksuaalista nautintoa?” Mikä on naisen *seksuaalinen nautinto*, missä se tapahtuu, miten se ilmenee naisen ruumiissa ja tiedostamattomassa? Entä miten tämä nautinto sitten tuodaan esille kirjoituksessa?

Voimme puhua pitkään hypoteettisesta esihistoriasta ja matriarkalisesta aikakaudesta. Tai sitten voimme Bachofenin³ tapaan yrittää muodostaa uudelleen gynekokraattisen yhteiskunnan ja saada näin selville poeettisia ja myyttisiä efektejä, jotka vaikuttavat voimakkaan kumouksellisesti perheeseen ja miehiseen valtaan.

Kaikki muutkin tavat, joilla kuvataan vallan, omaisuuden, maskuliinisen hallinnan historiaa, valtion perustamista tai ideologisen koneiston historiaa, ovat tehokkaita. Käynnissä oleva muutos pakottaa kohtaamaan “alkuperän” ongelman. Fallosentrismi on olemassa. Historia ei ole koskaan tuottanut eikä tallentanut mitään muuta kuin fallosentrismiä, mikä ei tarkoita, että se olisi vääjäämätöntä tai luonnollista. Fallosentrismi on vihollinen, *kaikkien* vihollinen. Miehet menettävät sen takia, eri tavalla, mutta yhtä raskaasti kuin naiset. On aika muuttua ja keksiä toinen historia.

Ei ole olemassa sen enempää “kohtaloa”, “luontoa” kuin olemustakaan sinänsä; on vain eläviä rakenteita, jotka ovat joskus kivettyneet historiallis-kulttuuristen rajojen sisälle. Nämä rajat ovat niin olennainen osa historiaa, että on ollut kauan mahdotonta — ja vieläkin on vaikeaa — ajatella, tai edes kuvitella jotakin muuta. Me elämme siirtymävaihetta, ja näyttää siltä, että tämä klassinen rakenne voi murtua minä hetkenä hyvänsä.

On mahdotonta ennustaa mitä sukupuolierolle tapahtuu tulevaisuudessa (kahdessa- tai kolmessasadassa vuodessa?). Emme kuitenkaan saa ymmärtää asiaa väärin: miehet ja naiset ovat juuttuneet niin sekavaan tuhatvuotisten kulttuurisidonnaisten määrittysten verkostoon, että sitä on oikeastaan mahdotonta analysoida. Emme voi puhua “naisesta” tai “miehestä” ilman että joudumme ideologiseen teatteriin, jossa representaatioiden, mielikuvien, heijastusten, myyttien ja identifikaatioiden moninkertaistuminen jatkuvasti vääristää, muuttaa ja muokkaa uudelleen jokaisen ihmisen kuvitteellista järjestystä ja jo etukäteen mitätöi kaikki uudet käsitykset.

On myös hyväksyttävä se mahdollisuus, että käyttäytyminen, mentaliteetit, roolit ja poliittinen talous muuttuvat radikaalisti.

Näiden muutosten vaikutuksia libidinaaliseen talouteen ei vielä voida käsittää. Kuvitellaanpa samanaikaisesti *yleinen* muutos kaikissa koulutuksen, kasvatuksen, opetuksen — siis uusintamisen ja ideologisten vaikutteiden — rakenteissa. Ja kuvitellaanpa todellinen seksuaalinen vapautuminen, eli muutos suhteessa omaan ruumiiseemme (ja toisen ruumiiseen), muutos siihen, kuinka lähestymme tätä valtavaa materiaalista, orgaanista, sensuaalista, maailmankaikkeuden kaltaista kokonaisuutta, joka me itse olemme. Tällainen muutos ei tietenkään ole mahdollinen ilman yhtä radikaaleja poliittisia muutoksia. Tällöin “feminiinisyys” ja “maskuliinisyys” ilmentäisivät aivan eri tavoin erilaisuuden seuraus- ja vaikutteita, omaa talouttaan, suhdettaan kulutukseen, puutteeseen, lahjaan. “Feminiinisyys” ja “maskuliinisyys” alettaisiin käsittää aivan uudella tavalla. Yleinen eroon pohjautuva ajattelu ei enää mahtuisi hallitsevaan oppositiopariin. Miehen ja naisen ero olisi kimppu uudenlaisia eroja.

Joitakin poikkeuksia lukuunottamatta me kuitenkin yhä räpiköimme vanhassa järjestyksessä.

Maskuliininen tulevaisuus

On kuitenkin olemassa poikkeuksia. Maailmassa on aina ollut noita epävarmoja, runollisia olentoja, jotka eivät ole antaneet armottoman painostuksen tukahduttaa homoseksuaalisuuttaan ja alistaa itseään koodattujen mannekiinien muottiin. Ovatpa he miehiä tai naisia, he ovat monimutkaisia, liikkuvaisia, avoimia olentoja. Hyväksyessään toisen sukupuolen osatekijän itsessään heistä tulee paljon rikkaampia, moninaisempia, vahvempia — ja tämän liikkuvuuden rajoissa myös hyvin haavoittuvaisia. Vain näin voidaan luoda uutta: ajattelijat, taiteilijat, uusien arvojen luoja, hullut “nietzscheläisfilosofit”, käsitteiden ja muotoseikkojen keksijät ja tuhoajat, nämä elämän muuttajat antavat erityisyyksien yllyttää itseään — olivatpa nuo erityisyydet sitten toisiaan täydentäviä tai toisensa poissulkevia. Tämä ei tarkoita, että voidakseen luoda jotakin ihmisen täytyy olla homoseksuaali. Ei ole kuitenkaan mahdollista luoda *uutta*, ei filosofista eikä poeettista, ilman että luojassa on läsnä runsain mitoin toiseutta, erilaisuutta: ihmisen omaan minään liittyviä tai ihmisen kuvittelemia, kokonaisia kansoja jotka syntyvät tiedostamattomassa. Tämän yllättävän minän, jonka olemassaolosta emme aikaisemmin tienneet, äkkinäinen esiintulo — se on naisemme, hirviömme, shakaalimme, arabimme, sukulaissielumme, pelkomme. Toisia minuuksia, ruoutta tai fiktiota ei voida luoda ilman tiettyä homoseksuaalisuutta (tai biseksuaalisuutta), joka tekee minästä äärisubjektiansa kiteytymän. Minä on tämä asia, henkilökohtainen, ylenpalttinen, elävän maskuliininen, feminiininen tai jokin muu, jossa minä ihastuttaa minua ja ahdistaa minua. Tässä ominaisuuksien muodostamassa kokonaisuudessa, jota minäksi kutsutaan, homoseksuaalisuus tukahdutetaan, mutta se ilmenee kuitenkin symbolisesti, korvaavasti monien merkkien välityksellä — luonteenpiirteisissä, käytöksessä, tavoissa, eleissä — ja vieläkin selvemmin se näkyy kirjoituksessa.

Jean Genet'n mukaan runsas, äidillinen feminiinisyys on juuri sitä, mikä ilmenee jakautuvan, hajautuvan, uudelleenjärjestyvän tekstin liikkeenä. Miesten, herrojen, monarkkien, prinssien, orpojen, kukkien, äitien, rintojen unenomainen sekoittuminen kerää ihmeellisen “energia-aurion” ympärille rakkautta, joka pommittaa hajalle nämä rakastettavat päiväperhot niin että ne voivat siirtyä uusiin ruumiisiin etsimään uusia intohimoja.

Suomentanut Jonina Altschuler

Viitteet

1. Tämä on juuri se ajatus, jonka Derrida on halunnut tuoda esiin tutkiessaan filosofian historiaa. Kyseinen prosessi voidaan havaita Platonin, Hegelin ja Nietzchen töissä, naisen alistaminen, eristäminen ja etäännyttäminen. Murha, joka sekoittuu historiaan maskuliinisen voiman ilmentymänä ja representaationa.
2. Ranskalainen runoilija Stéphane Mallarmé (1842-1898). Kyseinen runo on *Pour un tombeau d'Anatole*, hautakammio, jossa Mallarmé säilyttää poikaansa ja, asettuen itse äidiksi, suojelee häntä kuolemalta.
3. J.J. Bachofen (1815-1887), sveitsiläinen "gynekokratian" historioitsija, olemattoman historian "historioitsija". Hänen tarkoituksenaan oli osoittaa, että kansakunnat (kreikkalaiset, roomalaiset, heprealaiset) kävivät läpi gynekokraattisen kauden, äidin valtiuden, ennen kuin päätyivät patriarkaaliseen järjestelmään. Tämän kauden olemassaolo voidaan vain päätellä, koska sitä ei ole tallennettu historiaan. Bachofen etenee siihen johtopäätökseen, että koska tämä kausi on ollut miehille nöyryyttävä, se on täytynyt tukahduttaa, unohtaa pois historiasta. Hän yrittää luoda hyvin kauniin matriarkaalisen järjestelmän arkeologian lähtien ensimmäisten historiallisten tekstien lukemisesta ja painottaa niitä piirteitä, jotka on jätetty kertomatta. Gynekokratia on Bachofenin mukaan hyvin järjestettyä materialismia.

Hélène Cixous

Arvostettu jälkistrukturalistinen kirjallisuudentutkija Hélène Cixous syntyi Algeriassa vuonna 1938. Hän on tutkinut laajasti muun muassa James Joycen tuotantoa ja kirjoittanut myös romaaneja ja näytelmiä. Nykyään Cixous opettaa Pariisin yliopistossa, Vincennesin osastossa. Cixousin työn ja elämän kaksi eri puolta, kriittinen ja luova, yhdistyvät hänen radikaalifeministisissä kirjoituksissaan, joista nyt julkaistava *Sorties* on hyvä esimerkki. Vaikka Hélène Cixous on toisinaan kieltänyt olevansa feministi sillä perusteella, että se tukisi hierarkkista maskuliinisuus/feminiinisyys- oppositiota, jota hän on yrittänyt hajottaa, liittyy hänen työnsä sisältö silti selvästi feministisen kirjoittamisen perinteeseen.

Hélène Cixous edustaa ranskalaista radikaalifeminismin suuntausta, jolle on keskeistä *écriture féminine*, "naisen ruumiin sekä naispuolisen eron ilmaiseminen kielessä ja tekstissä", kuten Elaine Showalter käsitteen määrittelee. Vaikka Cixousin kirjoituksessa on yhtymäkohtia angloamerikkalaisesta 60-luvun lopun ja 70-luvun naisten vapautusliikkeestä alkunsa saaneeseen kritiikkiin, se on ehkä vieläkin selvemmin velkaa Simone de Beauvoirin työlle sekä sille älylliselle kuohunnalle, jonka vuoden 1968 tapahtumat saivat aikaan Pariisissa. Ranskalainen radikaalifeminismi painottuu voimakkaammin psykologiaan kuin sosiologiaan, teoriaan enemmän kuin käytäntöön.

Cixous on tarkastellut sekä Lacanin analyysia Freudista että Derridan logosentrismiin kohdistamaa kritiikkiä, ja hän on jossain määrin viitannut näihin hyökkäyksessään patriarkaalista kulttuuria vastaan. Cixous pitää juuri Lacanin symbolista "fallostä" ja Derridan logosentrismia fallosentrismien kritiikin kahtena keskeisenä aspektina.

Käsite *sorties* tarkoittaa ranskan kielessä "pakoja", "lähtöjä" tai "ulosmenoja" ja siihen liittyy myös sotilaallisia merkityksiä. Cixousin artikkeli *Sorties* julkaistiin ensimmäisen kerran teoksessa *La Jeune Née* vuonna 1975.

Jonina Altschuler